

LESTIP

Bruin!

Tine Mortier en Noke Van den Elsacker (ill.)

De Eenhoorn, 2008

OVER HET BOEK

Paco wordt ontvoerd, door zijn eigen ouders nog wel. Zo voelt het toch voor hem aan, want eigenlijk gaat hij gewoon verhuizen. Omdat het werkcontract van de ouders afgelopen is, keert het multiculturele gezin van Ecuador terug naar België. Voor Paco die al bijna zijn hele leven in Zuid-Amerika woont, is dat een bruuske en ongewenste overgang.

Het boek volgt op een speelse, maar heel integere manier Paco's emotionele evolutie en maakt een thema als (e)migratie heel bespreekbaar. Al verwacht je bij de exotische sfeer in het boek misschien prenten in kleur, de prenten zijn in monodruk: een interessante techniek om in de klas mee te werken.

KINDERRECHTEN

Elk kind heeft recht op een eigen mening en inspraak.

Elk kind heeft recht op een eigen geloof en cultuur.

Elk kind heeft recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak.

Elk kind heeft recht op veiligheid en bescherming.

Elk kind heeft recht op zorg.

Elk kind heeft recht op een eigen naam en nationaliteit.

Elk kind heeft recht om bij de eigen familie te zijn.

AAN DE SLAC

Aanzet

— *Cover*

Toon de cover van het boek. Laat de kinderen op basis daarvan het boek voorspellen. Waarom zou de titel *Bruin!* zijn? Bestaan de meeste titels maar uit één woord? Kennen ze andere boeken met éénwoord-titels? Is er een verband tussen de jongen en de kleur bruin? Welk verband? Welke kleur springt er nog in het oog? Waarom gebruikt de illustrator zoveel groen op de cover? Wat zou het groen voorstellen? En de 'postbodevogel'?

Nederlands – 2 Spreken – 2.9 en 2.10

— *Kleuronderzoek*

Ga in de klas (de school, de schoolomgeving...) op zoek naar bruine voorwerpen en verbaas je met de kinderen over de vele bruintinten. Laat de kinderen uit een groot assortiment tijdschriften verschillende soorten bruin knippen. Ze sorteren ze volgens tint of textuur (bijv. hout, leer, steen, stof, wol, fluweel...). Je kan er een collage mee maken. Of een kleurenpaletboek: een neutraal gekleurd vel papier in een insteekmapje waarvoor je de kleurknipsels schuift. Alle insteekmapjes komen in een ringmap. Die map is een uitstekende inspiratiebron bij volgende beeldende opdrachten.

Muzische Vorming – 1 Beeld – 1.3

Verwerkingsactiviteiten

— Voorlezen

Bruin! lees je best helemaal voor vanwege de grote sprongen in de tijd en de geografische sprongen. Zo kan iedereen Paco's emotionele evolutie mooi meevolgen. De tekst leest lekker en het lettertype is groot. In een week heb je het makkelijk uit.

— Bij het eerste hoofdstuk (p. 3-17)

⇒ 'Ik werd ontvoerd.' (p. 5)

Stop na deze zin. Herinner de kinderen aan de titel en de cover. Kunnen ze de twee met elkaar rijmen? Lees verder tot 'Ik zal je vertellen hoe dat komt' (p. 6). Waarom hoort dit boek thuis bij het thema 'Kinderrechten', denken ze? Hebben ouders het recht om te handelen zoals Paco's ouders, vinden ze?

Nederlands – 2 Spreken – 2.9 en 2.10

⇒ Wereldkaart tekenen (p. 6-7)

Juf Lies heeft een wereldkaart in de klas, Paco beschrijft de kaart. Kinderen van de tweede en derde klas hebben nog maar weinig besef van wereldkaarten. Laat hen na dit fragment een wereldkaart schilderen, of tekenen met wasco – dat gaat lekker vlug. Stuur hen niet niet bij. Hoe zijn ze tot 'hun' kaart gekomen? Waarom staan bepaalde landen erop, andere niet? Hebben ze al eerder wereldkaarten gezien? Waar dan? Zijn de landen die groter getekend zijn belangrijker? Of is er een andere reden?

Later in het verhaal haal je er een echte wereldkaart bij. Vergelijk hun kaarten met de 'echte' kaarten. Zeker voor een derde leerjaar is dat interessant. In *Bruin!* komt Ecuador veel ter sprake en dat wakkert de nieuwsgierigheid aan (zie ook: 'En verder').

Wereldoriëntatie – 6 Ruimte – 6.2 en 6.10

Muzische Vorming – 1 Beeld – 1.4

⇒ Dorp (p. 7)

Kennen ze het Spaanse woord voor 'dorp' (*pueblo*)? Is het niet verwarrend dat alle dorpen in de buurt 'pueblo' heten? Weten ze daar een oplossing voor? Kennen ze nog Spaanse woorden? Wat betekent 'Olé' eigenlijk?

Doorheen het hele boek komen er Spaanse woorden voor. Kinderen die Spaans spreken, kunnen ze voor de anderen vertalen. Schrijf de Spaanse woorden op een flap en vul aan naarmate het verhaal vordert.

— Bij het vierde hoofdstuk (p. 34-44)

⇒ 'Mensen mengen anders dan verf?' (p. 34-35)

Dit zinnetje vormt een interessant vertrekpunt voor een kringgesprek over 'wie we zijn':

Wat bedoelt Paco met die uitspraak? Kennen ze gemengde kinderen? Zijn eigenlijk niet alle kinderen gemengd?

Wat hebben ze van hun vader, van hun moeder? Hun neus, hun manier van lopen, hun stemkleur, verzot zijn op drop? Hebben ze ook iets unieks, kunnen ze iets wat niemand van de familie kan?

Wat maakt hen tot wie ze zijn? Zijn ze helemaal zichzelf? Is hun 'zichzelf' vanzelf gekomen?

Nederlands – 2 Spreken – 2.9 en 2.10

➤ *Zesendertig tinten groen (p. 39)*

Paco zegt dat er zesendertig tinten groen bestaan bij planten. Ga opnieuw op kleurenonderzoek uit of maak een nieuw kleurenpaletboek (zie: 'Aanzet', 'Kleurenonderzoek').

— *Bij het vijfde hoofdstuk (p. 46-51)*

➤ *Spraakverwarring*

Begrijpen ze wat er zich afspeelt in het fragment? Hoe zouden ze zich voelen in Paco's plaats? Heeft Paco door dat de jongen hem pesten? Wanneer wordt dat duidelijk voor Paco? Is het een goeie tactiek om te doen alsof je je pesters niet begrijpt? Wat wil de schrijver vertellen in dit hoofdstuk? Hoe heeft de schrijver dit hoofdstuk geschreven? Vinden ze het spannend, eng, grappig? Is dit een goede manier om over Paco's probleem te vertellen?

Nederlands – 6 Taalbeschouwing – 6.2

— *Bij het negende hoofdstuk (p. 80-86)*

➤ *Brief (p. 85)*

Stop met voorlezen op pagina 85 als Paco besluit om zelf een brief naar Yaori te schrijven.

Laat de kinderen zelf een brief verzinnen. Wie wil, verwerkt er enkele woorden in uit de Spaanse woordenlijst die ze eerder samenstelden.

Wat Paco schrijft, komt de lezer niet te weten. Wanneer het boek uit is laat je iedereen zijn brief voorlezen. De klas kiest uiteindelijk welke brief best past.

Nederlands – 4 Schrijven – 4.3

➤ *Schoenen (p. 88)*

Dit fragment somt heel veel verschillende schoenen en hun eigenaars op. Schoenen zijn een leuk onderwerp om gedichten over te schrijven. Maak twee velden op het bord. In het ene inventariseer je zoveel mogelijk schoensoorten – het boek zet je al op de goede weg. In het andere veld komen bewegingswerkwoorden. Voeg eventueel een derde veld toe met personen – ook hier helpt het boek. Geef enkele beginzinnen die de kinderen creatief invullen: een heel toegankelijke manier van schrijven voor jongere of minder taalvaardige kinderen. Inspiratie halen ze uit de velden op het bord. Bijvoorbeeld: Met mijn (*schoensoort*) / (*werkwoord*) ik (*of ander persoon*) / als ik (*gevoel*) / en dan kan ik (*wens*).

Nederlands – 4 Schrijven – 4.4

En verder

— *Ecuador*

Zet in de derde klas een project op over Ecuador. Lees de eerste drie hoofdstukken voor. Telkens als ze iets over Ecuador horen, schrijven ze het op. Het geeft niet als ze niet alles kunnen noteren, iedereen luistert mee. Na het voorlezen sprokkel je 'de oogst' bijeen op een grote flap: Wat weten ze al over dit land? Wat willen ze nog weten? Maak een lijst 'Wat we willen weten' en 'Wat we willen doen'. Die laatste lijst kan heel ruim worden ingevuld, op aanreiken van de kinderen zelf (zoals gebruikelijk in het ervaringsgericht onderwijs): een inleefuitstap naar Ecuador, een bezoek aan de Wereldwinkel, een toneelstuk maken...

Lees het verhaal verder voor of ga samen gericht op zoek in de bib of op internet om de 'Wat we willen weten'-lijst verder aan te vullen. Pak ook enkele punten van de 'Wat we willen doen'-lijst aan. Misschien brengt het verhaal je op ideeën.

Wereldoriëntatie – 4 Maatschappij – 4.8 en 4.12

Wereldoriëntatie – 6 Ruimte – 6.9

— *Monodruk*

Deel per twee kopies uit van enkele prenten uit *Bruin!* Hoe zijn die gemaakt, denken ze? Passen de illustraties bij het verhaal? Of niet? Geef hen de kans om in prentenboeken op zoek te gaan naar een stijl die ze wél passend vinden. Laat hen vertellen waarom.

Misschien maakt deze kijkopdracht hen nieuwsgierig naar de illustratietechniek op zich.

Monodruk is erg eenvoudig:

- Neem een glad ondervlak, bijv. glas, spiegel, mica of een plaat uit plexi.
- Rol een dunne laag inkt of verf op waterbasis uit op het drukvlak.
- Neem een vel papier en leg het met de gewenste kant op het drukvlak.
- Maak de tekening met een scherp of puntig voorwerp.
- Haal het blad van het drukvlak: de lijntekening staat erop!

Typisch voor deze techniek zijn de vlekjes die ontstaan op de plaatsen waar je je vingers zette.

Telkens als je een nieuwe tekening wil maken, inkt je het drukvlak opnieuw in.

Muzische Vorming – 1 Beeld – 1.3

